

# ШУМАДИНЦА,

ЛИСТЪ ЗА

## КНЬИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ и. Пенадовићъ.

ЧЕЧ. V.

Овај листъ излази на табаку Вторникомъ и Петкомъ. Цѣна му е за три мѣсеца 5, а за пола године 10. цванц. За огласе плаћа се одъ врсте 5 крајц. за трпугъ.

№ 27.

### ВЕЧЕ УОЧИ СВАДБЕ.

(к р а й)

„Ахъ“ рече грофица. „Све бы добро было, кадъ бы млади засвагда остали!“

— Немой тужити тога ради. Камо жене, коя е тако лепа, као што си ты? Я не налазимъ никакве разлике између садашнѣ твоє лепоте и пређашнѣ девочке. Нешто си другіе ћуди; али то се мора сносити. Баръ нашъ бракъ принадлежи међу зависти найдостойниє на свету. Да самъ я неженѣнъ, па да тебе видимъ, никою другу на свету не бы узео, до тебе

„То е врло учтиво“ привати речъ грофица, уздаивши. „Али драгій мой, помисли само, одъ то доба до сада прошло е двадесетъ година! каква самъ садъ? А каква самъ онда была?“

— Данасъ лепа женаца, тада лепа девоччица. Но я ипакъ небы едно съ другимъ меню. — Онъ устаде, и полюбивши е, прегрли е къ своимъ прсима.

„Мы бы сређни были, подпуно сређни. Само едно, любезный мой, само едно намъ фали, што сређу други бракова савршеномъ чини.“

— Разумемъ те; едно дете, кое бы твою милокрвность и твою добродѣтель наслѣдило. Али — растави грофъ и полюби е у образъ — теби е тридесетъ и осамъ, а мени неколико година прешло преко четрдесетъ. Ко зна, можда ће јошъ. . . .

„О, камо та лепа сређа! Наравно само едно е дјето дете не задае манъ туге и неволь, него што причинява радости. Наймања несређа могла бы намъ га узети. Али кадъ бы два детета. . . .“

— Ты имашъ право; не два но три да намъ Боть да. Брѣ одъ двое кадъ бы едно, сачувай Боже, умрло, были бы смо опетъ у онакомъ истомъ страу, као и пре што смо были. Я се надамъ, да ће намъ милостивый Боть смо испунити. Трое дечице играће се заръ око насъ.

„Драгій пріятелю“, привати речъ она смешеи се, боимъ се, то бы было много. То бы насъ у ногу забуу довести могло; особито, ако бы синови были.“

— На лепо. Мы имамо петъ илада дуката годишнѣ прихода. То бы намъ свима было доста. Найстарієгъ бы дао у воинство; другогъ бы дао на науку и упутію на дипломатич.у струку. Обадва ће истяна много потрошити — али ће се и подићи. Брѣ мы имамо сродника, одличногъ смо реда и живимо у уваженію.

„Али ты си, друже, наймлађегъ заборавио.“

„Наймлађегъ? Нисамъ. Онъ ће быти свештено лице; као придворный брзо ће до већегъ достоинства доћи.

„Шта? мой сынъ да буде калуђеръ? Не, заиста, одтега нема ништа.“

— Ко то каже, да одтога нема ништа, зашто небы было ништа? та онъ може постати архимандритъ, а после и владика.

„Никадъ ни довека! Я нећу да будемъ мати монаха; и немогу сина мога пострижена и у калуђерской раси да гледамъ. Ухъ, шта ти на умъ паде? Па и да сто синова имамъ, опетъ то допустила не бы.“

— Ты си, любезна жено, сада у чудной ћуди. Што е нѣгова и наша сређа, то ћешъ ты, мислимъ, радо допустити, иако имашъ малу одвратность према свештеничкомъ чину.

„А я ти опетъ одсечно кажемъ, и притомъ постояна остаемъ. да я то никадъ ни довека допустити нећу. Ову мою рѣшителность назови ти слободно будь. Я знамъ, теби често та ћудъ долази, да се покажешъ заповедающимъ господаромъ; али немой заборавити, да я мати има своя права према сину.

— Никаква на свету. Отцу е у власти да увиди и опредѣли начинъ синовлѣгъ живота.

„Али ако то онъ свагда добро не увиди?“

— Ако мое увиђанъ довольно не буде, госноя грофице, я ћу се ямачно вашимъ *наипосле* ползовати. Я вамъ зато стоимъ добаръ, да ћу я, ако до тога дође, знати мојой вољи нуждно уваженіє прибавити.

„Боже мой, та я добро знамъ, да сте вы мужъ и заповедникъ; али я немамъ честь вашомъ слушканьомъ быти.“

— А я опеть, госпожа графиня, нисамь ваша будала. Я самь вама свагда и у свему попуштаю, можда о томе и сувише доказа имате. Али нако я ћуди ваше радоносимь, опеть, опростите ми, што ћу рећи, има поступака ваши таквы, кои су врло будаласты, и потоме несносни.

„Врло самь вамь обвезана за ту науку, о којой сте ми овай часъ неотесано практичань доказъ дали. Ко ли е, Боже мой, одъ насъ двое найвише попуштаю? Годинама носила самь я ћутећи, и праштала самь вамь великодушно ваше непристойности, кое су више недостатци разума и воспитанія, него погрешке срца, кое бы се јошъ и опростити могле. Али наипосле умори се и найнебесниѣ стрпленъ.

— У томе имате савршено право. Моѣ стрпленъ стои одавна у лютомъ искушенію одъ ваши ћудї и чудноватостї, и вы можете слободно казати, да сте срећни, што я тай ярамь јошъ пре неколико година са себе стресаю нисамь. Ёрь доиста, ніе нималко прїятно, ваши будалаштина покорный слуга быти. Я вамь то наипосле морамь просто исказати.

„Да самь я тела съ вама просто и одкривено говорити, то бы сте вы давно знали, да сте вы гордый себи допадаюћин се себичникъ, съ коимъ е тешко на край изићи; да сте вы фигура безъ срца, коя све о чувствама говори; што се люди обично найрадїе онимъ фале, што у себи немаю.

— Доиста? Мећеръ зато се вы фалите съ вашомь проницателности и нѣжнимъ чувствомъ. Варайте одсадъ друге, а я самь, фала Богу, одавно све увидїю. Добродѣтель е кодъ васъ мећеръ само женско пренемаганъ. Што васъ болъ познаемь, то ми е ваше цифранъ све досадниѣ и противниѣ. Да мене срце ніе болело, я бы васъ заиста, одавно већъ вашей фамилиа оправїю, само да се смиримь.

„Вы сте ме умоимъ желяма предухитрили. Напетый, досадный себичникъ, кадъ што сте вы, ніе створенъ, да разумну жену забавля. И после овако простогъ изясненія, увидїхете вы, да мене никаква већа радость не очекуе, но та, да се васъ часть пре опростимь.

— Съ драге волю госпо! Тако дакле садъ са свега спаде наличїе. Будите само на речи, и я себи ништа болъ нежелимь. Съ Богомь! Санїйте ноћасъ што прїятно. Сутра ћемо се раскрстити сасвимь.

„Што пре, то болъ, господине графѣ.“

После тога растадоше се. Сутраданъ позвани су была одма нотаръ и сведоци; и при свемъ томъ, што су прїятельи, прїятельнице, сродници, па и сама лица првогъ сана саветовали їй, говорили и молили, да се тога окану, инакь е распуство писмо сачинїено, и одъ єдне и одъ друге стране подписано; и тако се разводъ сврши.

Тако се ова подуга, по видимоме срећна свеза, уеданма разкиде. Смешна распра збогъ будуће судбине тронце синова, кои се ни зачели нису, разкиде ону свезу, кою е сваки живый за вечиту сматраю. И заиста, и грофъ и графиня принадлеже у число найпрїятнии людїи, съ коима се искрено и постоянно прїятельство заключити

могло. Ни о єдномъ неможе се ништа рѣаво рећи, само да имаю слабости, какве обично и мы сви имамо.

„То ми е смешна Исторїя?“ рече Елисавета, тужнимъ окомъ погледавши тетку свою. „Та мене е она сасвимь сневеселила. Топрвѣ садъ видимъ, да и они люди, кои су иначе добры, могу по времену несрећни у браку быти. Садъ тѣшите ме и храбрите, кадъ сте ме вашомъ томъ приповедкомъ скоро поразили и неутѣшномъ учинили. Я садъ будућега мужа мога нећу смети безъ стра' збогъ будућности наше, ни погледати.“

„Шта велишь ты?“ упыта е тетка?

„Ахъ тетице, да ми е само да никадъ не остаримъ? Онда бы, чини ми се, была известна, да бы мужа мога свагда къ себи привезана задржала.“

„Страшно се варашъ, любезна ћерко! Па да ты тако окрѣтна и лепа, као што си садъ, и довека останешъ, опеть бы око мужа твога, чрезъ многогодишню навьку наипосле врло равнодушно према свему томе было. Навька е найвећа волшебница на свету, и найдобротворниа вила у кући. Она чини обичнимъ како оно, што е наилучше тако и оно што е найгадниѣ. Ако е жена млада и почињ старити; навька чини, да то мужъ и непримѣћава. Напротивъ пакъ, кадъ бы жене *довека были млада*, а люди *старими*: то бы рѣава слѣдства за собомъ повући, и временитогъ мужа любовревнимъ учинити могло. Наиболь е овако, како е милостивый Богъ єдномъ већъ наредїю. Представи себи, кадъ бы ты стара майка была, а мужъ твой младїиъ у цвету: како бы ти онда было?“

Елисавета притомъ трляше носъ свой, и рече: „Незнамь.“

„Али“ настави тетка далъ: я ћу те учинити внимателномъ на єдну тайну, коя —

„Та то бы“, пресече їю Елисавета итро речъ, „то бы я желїла знати.“

Тетка на то рече: „Послушай ме само съ вниманїемъ. Што ћу ти исказати, то самь я сама искусила. Тайна сва састои се изъ *две части*: *Прва* часть средства, къ брачной срећи водећегъ, сама већъ предупређава сваку могућность распре, и чини, да бы и паукъ съ мувомъ, што су по природи непрїятельи, заєдно и у любви, као наибольи прїятельи живити могли. *Друга* часть е наиболь и найсигурниѣ средство за сачуванъ женске прїятности.

„Ао! Боже мой“, вякну Елисавета.

„*Прва* е половина средства ова: Како после венчаня останете сами, ты и твой младоженя, одма заветуй се и ты їмъ, а онъ нека се заветуе теби. Заветуйте се єдно другомъ торжественно: *да се никадъ, па ни у самої шали, нећете єдно съ другимъ инатити и сваћати*, и да нећете єдно другомъ *нинайманъ* на жао учинити. *Никадъ!* и опеть ти кажемь, *никадъ* да се не инатите. Ёрь и само препиранъ у шали, и срдня у играчки прећи ће у обичай, и постаће збильомъ. То добро упамти! — Потомъ торжественно и срдчно обсћайте єдно другомъ, *да никадъ ништа єдно одъ другога таити нећете*, па было подъ каквимъ му драго извѣтомъ, макаръ и таковимъ, коимъ бы се то утаєнъ и извїяити могло. Вы треба непрестано свакиѣ

нитъ едно другога скрозъ да познате. И ако бы едно одъ васъ у чемугодъ и погрешило, — не пропусти-те одчаса едно другомъ искрено исповедити се, на макаръ то было и са сузимъ очима, само на свакой начинъ исповедите се едно другомъ! — А како вы едно одъ другогъ ништа не таите: то ће онда напротивъ тога свака ваша кућевна и брачна неволя и туга срца, одъ отца, матере, сестре, брата, тетке, и целогъ света угайна быти. Вы сами, и Богъ среди васъ, стварайте себи тихий светъ. Ёрь свакой, трећий ил' четвртый, кога участникомъ ваше домаће тайне учините, заузеће се едне стране, и потоме стояће између васъ двога. А то нетреба да буде. Учините тай заветъ, што вамъ советуемъ; и при свакомъ искушенію обновлявайте га опетъ, на ћете видети, да ћете срећни быти. На тай ће се начинъ ваше душе слюбити и постаће одъ двое едно. Ахъ, да су гдикон супружници у време венчаня свогъ за ову мудрость живота знали, и одма се нъоме ползовали, колико бы више срећни бракава было, него што ий сада на жалость има.

Елисавета полюби съ усхищеніемъ тетку у руку. „Я чисто осећамъ, да тако мора быти. И гди тога нема, ту ће супружници и после венчаня свогъ свагда остати два лица страна, кои едно друго непознаю. Тако нека и буде, безъ тога нема среће. Садъ, тетице, какво е оно друго средство, коимъ се najbolj женска лепота сачувати може?“

Тетка се осмену и настави: „Мы женске нетреба да вріємо, да се нама лепъ человекъ сто пута већма допада, него какавъ ругобанъ; као што се тако исто и людима допадамо мы, кадъ смо лепе. Али оно, што мы лепимъ називамо, што се нама на людима, и людима на нама допада, ніе само стась, коса, кожа и боя лица, као што намъ се то на лицу какве изрезане штатуе допада; него се лепота управъ састои у души, коя насъ чрезъ погледъ, говоръ, истину, тугу и радость очаравя. Люди обожаваю насъ, кадъ кодъ насъ више добродѣтели нађу, него што су по спомяности нашей очекивати могли; а тако е опетъ нама опакій человекъ мрзакъ, ма онъ колико лепъ и угледанъ быо. — Млада жена дакле, коя е рада лепоту свою сачувати, нека чува душу свою, лепа она душевна свойства, и оне добродѣтели, посредствомъ кои е она свогъ друга пльнила. А najbolj средство сачуваня добродѣтели, да она никадъ неостари, већ да вечито младомъ буде, есте вѣрозаконъ, ово усрдно севдиненъ съ Богомъ, вѣчности и вѣромъ; есте побожность, коя свакомъ человеку, у свима обстоятелствама добро чини, и руководи га къ чистомъ и миролюбивомъ животу.

„Видишь, срце мое“, настави тетка далъ, „има истина и такovy добродѣтельй, коє единственно изъ мудрости и вештине живленя происходе. Такове добродѣтели съ временемъ старе и менаю се, ерь са изменомъ обстоятелства и наклоности, и мудрость своя средства меня, будући да мудрость съ годинама и страстима, свагда у равной мери немложи се. Али побожные добродѣтели немому се изменити, него оне остаю вечито еднаке, што е и Богъ еданъ истый и вечность она иста, коіой мы и наши любавници на сретанъ идемо. Храни дакле, и ћери моя, невину скромну душу свою, и све остало очекуй одъ Бога; па ћешъ остати насвагда у душевной лепоти,

ради коє те данасъ твой младоженя обожава. Я нисамъ баба; нити самъ притворна богомолька; него самъ твоя двадесетседмогодишня тетка. Я играмъ радо; китимъ се, и шалимъ се радо. Али башъ зато ти я ово и говоримъ. Будь, сладка моя, скромна Християнка, па ћешъ као мати, а съ временемъ и као баба, опетъ лепа быти!“

Елисавета загрли тетку свою обема руками, одъ радости заплакасе и рече: „Благодаримъ ти, Ангѣле хранителю мой!“

## ПОДГРЪВЦИ.

Сила опоминяня кодъ дивльи зверова. Еданъ притяжатель менажеріе (скупъ редки и изъ туђе земль набавльны животиня), кои е одъ тогъ заната, тако лепо иманъ стекао, да се одъ прихда истога пристойно издржавати могао, прода другоме менажерію свою и преће у приватанъ живогъ. Еданпутъ се породи у нѣму желя, да бывшу свою менажерію, кою е пре четири године продао-посѣти. Онъ се одвезе съ добримъ еднимъ пріятельмъ своимъ у оно место, гди се тада менажерія налазила, и у четирь сата после подне, у коє су време обично зверови ело свое добыли, уђе у менажерію. То е было у време зиме. Онъ се увіенъ у огртачь свой одма у мложини скупльны зрителя изгуби, и чекаше, да се животиня рана, на кою су они већ съ дивльимъ нестрпленьмъ изгледали, раздавати почне. У томъ магновенію, кадъ е то было, закашль се онъ. Наеданпутъ престане сва животиня одъ ела, сви произнесу радостну вику и предаду се чрезъ скаканъ, лупанъ о кавезе и чрезъ грданъ узкликъ целой сили опоминяня. Една тигрица, коя е съ лавомъ еднимъ у едномъ кавезу затворена была, трла е главу свою о гвоздене шибке и тимъ е движеніемъ своимъ молила да е помилуе; величественый пакъ лавъ кои е главу свою погнурену држао, одгурне тигрицу, да се онъ пре нѣ милованя удостои.

Папагаи, пеликани и т. д. сви су кречали, хієне и пантере урликале су, маймуни тресли шибке одъ свои кавеза; еднимъ словомъ, сви су пређашигъ господара свога познали.

Мартинъ — тако се зваше тай господаръ — найпримъ да знакъ съ рукомъ, а затимъ имъ яснимъ гласомъ своимъ ћутанъ препоручи.

Наеданпутъ сва животиня ућути; онъ пакъ еднимъ скокомъ прескочи ограду, коя е гледаоце одъ дивлячи разставляла, пружа руку свою у свакой кавезъ редомъ и свако то дивль створенъ помилуе. Осимъ свою тигрица е полалуда одъ радости была. Кадъ су прсти Мартинови красну нѣну кожу гладиле, нервозно е трчанъ покретало удове тѣла нѣногъ, она е издавала одъ себе слабе, нѣжне уздысає и лизала е оштримъ езикомъ своимъ крозь гвоздене шибке лице некаданигъ господара свога. А кадъ се одъ нѣ удаліо, разсердила се, съ нуканіемъ своимъ натрагъ га е звала и пружила се као емаћена на землю, безъ да е ело, коє іой е пре тога іошъ дано было, и додирнуги хтела.

Може се дакле казати, да ніе само сужанство то, што дивль зверове уштомлява, него да е управо и един-

ствено она моћ, коју Богъ людма горећимъ чертама на лицу напише, и коя се зове: Разумъ и воля.

### М Р В И Ц Е.

— Еданъ момакъ христјанске вере у Бреслави заљуби се у едну лепу еврейску девојку; и она е нѣга искрено волила, и договоре се да се вѣчаю. Кадъ пакъ власть недопусти ово мѣшовито венчанѣ, оде младихъ у Берлинъ да тамо моли, да му се дозволи да ту девојку сме узети. У Берлину такође кажу му: да другіе неможе никако ту девојку узети, докле она непреће најпре у христјанску веру, или докъ онъ небы прешао у еврейску веру. Ерь обое треба да буду одъ едне вере. Залобљный младихъ извѣштавао е непрестано свою девојку у своимъ писмама о успѣху свога траженя. Но кадъ и у Берлину недозvole да се може вѣчати, и почему му е девојка при полазку казала да ова неће свою веру променути, смисли онъ све на едно, и у Берлину оде у Синагогу и ту прими еврейску веру, па онда одма седне те напише својој девојци писмо у Бреслау и яви јој ту радостну вѣсть, да е приміо нѣну веру, и да ће за два дана доћи у Бреславу, да се съ нѣомъ венча по закону еврейскомъ. Текъ што е то писмо на пошту дао и кући се вратио, нађе одъ своје девојке слѣдуюће писмо. — „Любезный мой Адолфе! Изъ твои писама видила самъ да не могуће да се нашъ бракъ заключи а да ми опетъ останемо свако у својој вери. Моя љубавъ не познае никакве жертве, које ради тебе небы могла поднети. Я хитимъ да ти саобштимъ радостну вѣсть. Немой више никогатамо молити. Я самъ юче прешла у христјанску веру. Я самъ христјанка и нашемъ вѣчаню нестов више ништа на путу. Зато похитай часъ пре у наручја твоје Амаліе.“ — Свакъ може себи представити, како се зачудіо сирома Адолфъ, кадъ е ово писмо прочятао.

— Прорачунато е, да енглезки гвоздени путови съ едно на друго приносе 2. на сто; француски 15 и 16 на сто, аустрійски и нѣмачки одъ 6 до 10 на сто. Дужина француски гвоздени путова износи на 2880 миля, на кое е потрошено 580. милиона фор. ср. Главни енглезски гвоздени путови износе на 2660. миля, и на нѣи потрошено е 1220. милиона фор. ср. дакле за манѣ путова потрошено е двапутъ више него у Француской. Капиталъ уложеный у свима гвозденимъ путовима износи: у Енглезской 3000. милиона, у Француской 1000. милиона, а у саюзнымъ американскимъ државама 1500 милиона фор. ср. — Саюзне сѣверо-американске државе имале су при свршетку прошле године 23.384. милъ гвоздени путова, и на тай грдныи просторъ и дужину гвоздени путова потрошено е манѣ него што е Енглезка или Француска потрошила. Сама држава Нью-Йоркъ има 3216. миля гвозденогъ пута. Француски гвоздени путови највише прихода доносе а енглезски најманѣ. Енглезка е врло скупо свое путове градила. Има на неки мести гдѣ е на два сата дальне потрошено 15 милиона фор. ср. докъ сегвозденый путь начиніо; съ едно на друго рачуна се, да е на сваку енгл. милю потрошено 300. хил. фор. ср. — Подвозъ на гвозденимъ путовима у Енглезской трипутъ е скупльиј него у осталој Европи. — У 1854. год. 11. милиона душа довезло се на гвозденомъ путу у Лондонъ само съ едне стране Лондона, гди се налази лондонска ђупрія. Но то

нѣ чудо, кадъ човекъ дозна, да хиляде Лондонаца не седе у Лондону, по гди-кои седе съ кућомъ по 20. сатій хода удаљни одъ Лондона; па ради евтинегъ плаћаня пренумерираю се и погоде да могу свакиј данъ возити се двапутъ изъ Лондона својој кући. Па тако свако јутро рано седне на гвозденый путь, дође у Лондонъ, седе вазданъ у свомъ дућану и ради, а у вече седне опетъ и 10—20 сатій дође за часъ својој кући, и то га далеко евтине стае него кадъ бы у Лондону седіо. За одкупљиванѣ нѣива преко кои гвозденый путь иде, изда се обично око 400 000 фор. ср. на два сата дужине. На едномъ месту плаћено е за еданъ комадъ земљ еданъ милионъ и 200. хиляда фор. ср. које е само 50 хиляда фор. ср. вредіо.

— Друштво Лауморско салило е едну кумбару (шупль ђуле) за енглезско правителство. То е највећа кумбара које е игда на свету саливена была. Она е тежка 2807. фунтій. Докъ се салила, потрошено е на ню 250. фор. сребра.

— Одма сутра данъ по заключеню мира повѣтнине су у Паризу све кућевне потребе; нарочито говеће месо повѣтнине е са 2. крайцаре.

— По селима у валонскимъ провинціјама постои и сада тай старый обичай, да тѣла мртвачка са нѣiovымъ најлепшимъ альвнами и са свымъ прстенѣмъ и драгоценостима што е ко за живота носіо, у гробъ саране. Тако скоро умре тамо у селу М. една богата девојка. Онако мртву обуку е у најлепше альвине и наките е драгоценостима, па онда затворе сандукъ да е у гробъ спусе. Кадъ неко наеданпутъ примѣти, да су нешто, што е она најрадје носила, заборавили спремити. После краткогъ совѣтованя буде сандукъ отворенъ и метну поредъ нѣ јоште еданъ малый амрелчихъ.

— Съ польске границе пишу: да е еданъ сиромашный дечакъ одъ свои 12 година пронашао у едной обали, буре пуно дуката кои су као талири; онъ се зове Јованъ Левандовскій. Незна се јоштъ колико е то сокровиште, али рачунаю га на еданъ милионъ. Многи држе да е то каква воена каса, коју су Французи бежећи изъ Русіе 1812. год. онде закопали; ерь у доцнја времена многи се опоминио, да су неки Французи онуда дуго тумарали и нешто тражили. Други опетъ мисле да е то изъ польске револуціе одъ 1831. год. остало. Но то исто сокровиште опетъ е сакривено, а онај кои е пронашао опетъ е остао просявъ. Ерь тай дечакъ Левандовскій на испиту казао е: да е онъ пре три неделѣ враћао се изъ свогъ села у Юнгель свомъ газди гдѣ е водъ мянціе С. служіо. Путемъ примѣти онъ према месечини у едной урвини, водъ Сарловице да се нешто сая. Онъ помисли да е какавъ комадъ ђилибара кои се туда често налази а оде да види. Текъ што е рукама мало почео гребети, кадъ на еданпутъ одвали се еданъ комадъ земљ и онъ примѣти едно црно буре са обручима одъ туча. Онъ оде и каже то свомъ газди, кои одма упрегне три коня у кола и са своимъ сыномъ и онимъ дечакомъ оду на то место, и кадъ ископаю то буренце, меанціа расъче га съ едне стране и засіяо се дукати. Онда онъ натовари на кола и оду кући.“ — То приповеда тай дечакъ, а меанціа и нѣговъ сынъ на испиту постоянно кажу да они о свему томе ништа незнаду, и сложно све то одричу.

— Една жена у Пожуну имала е обичај да сваки дань по четири сата проведе докь се очешла и набели. Њињ мужь често јој е говорио: „Жено забоба прођи се тога.“ „А зашто небы кадь нико за то незна“ одговорила е свагда жена. „Али я ти кажемь да ће се чути и знати.“ рекне јој мужь. — „Е па кадь се чуе, я ћу онда оставити се свега.“ онговори жена. „Сирома мужь кадь се увђри да се жена неће донде да поправи докь се не чуе.“ сѣдне и наише учреднику пожунски новина про-

страно и обширно писмо о свему томе, и замоли учредника да печата у свомь листу. То цело писмо писано 17 Марта. заедно са именовь мужа, печата учредникь пожунски новина, а изь пожунски новина препечатаю све бечке новине; и тако до сада цела Европа зна. Жена се заиста поправи. Ёрь одь то доба нигда неиде ни у театорь ни у шетню, па ни на прозору куће нестон, него ваздань ради свой посао.

## ДОМАЊЕ и СТРАНЕ НОВОСТИ.

### С Р Б И Ј А.

По известію „Званичны Новина“ постављенъ е временно на место поболешегь се Предсѣдателя Суда Вар. Београда Г. Светозара Давидовића, досад. Предсѣдатель Суда Окр. Шабач. Г. Живадинъ Весовићъ. Къ томе премештени су по молби својой сада. Членъ Суда Окр. Валѣвскогь Г. Димитриѣ Милосављвићъ за привр. Члена Суда Окр. Ягоднѣ, и Членъ Суда Окр. Руднич. Г. Миливоѣ Томићъ за привр. Члена Суда Окр. Валѣв. а на овога место у Окр. Руднич. дошао е за привр. Члена досад. Секретарь Суда Окр. Крушев. Г. Алекса Милинковићъ.

*У Београду 2. Априла.*

Наше Высокославно Правителство пре два мѣсеца дана, одредило е две комисіе, едну да преради и цѣлиходниѣ скрати Судейскій Поступакъ, а другу, да састави законъ казнителный, кога кодь насъ у своме целомь пространству досада ніе было. У станю смо читателъ наше извѣстити, да су обадвѣ комисіе свой задатакъ рѣшили, и да ће скоро предати Земальскомь Совѣту своя дѣла, коя се съ нестрплѣнъмь очекую. Мы смо уверени, да е комисія, ради Судейскогь Поступка, — коя е састављена изь Предсѣдателя, Г. Пауна Янковића Совѣтника Земальскогь, и Членова Г. Д. Матића, Маринка Радовановића, Живадина Весовића и Јована Милинковића, — о сетљиве терете Судова и парничара погодила, и съ пута уклонила, и да ће новый Суд. Пост. цѣли сходни быти и выше година траяти; а тако исто уверени смо, да е друга комисія (ради казнителн. закон.) састављена изь Совѣтника земальскогь Г. Стефана Магазиновића као Предсѣдателя, и Членова: Г. Ф. Христића, Р. Лешянина, Ђ. Ценића и Ђ. Груића, познаты способны людій наши, духъ народа нашегь познавајући, сходань проектъ Закона казнител. написала, кои ће за землю нашу быти одь неопцѣниме вредности.

### Т У Р С К А.

Изъ Марсеља телеграфираю подь 25. Мартомь слѣдујуће: Лађа „Тажъ“, стигла е башь садь изь Цариграда съ вестима коѣ доширу до 15. Марта — У млогимь варошима Азіе было е одь еране турака немира и побуне збогь пове реформе. У Айдину злоставляли су Турцы християнско жигельство. Чуе се, да е у Ђамиду морала енглеска кавалѣрія побуну утишати.

— Заробљеницы, кои су у поледнѣ време замѣнѣни и у Цариградъ дошли, приловѣдаю чудновате ствари о

свомь бављню у Одеси. — Говори се да ће лордъ Стратфордъ де Редклифъ быти одаванъ и да ће на његово мѣсто као посланикъ енглескій при високой Порти доћи адмиралъ Лионъ.

— Гласа се, да е дань страовитый земљтресъ на острову Митилени 21 село разоріо.

— Вѣсти изь Туниса одь 16. Марта являю, да се тамошній престолонаслѣдникъ спрема на путь за у Паризъ. Онъ иде тамо по особитомь послу и посланству къ цару Наполеону.

### Р У С И Я.

Петробургъ 24. Марта. Заключенъ мира сада е кодь насъ najveћа новостъ. Све овде излазеће новине обявиле су данасъ слѣдујућу телеграфску депешу „Генерал-ађутантъ грофъ Орловъ явля Нѣгов. величеству цару, да е миръ юче (23.) подписанъ. Сутра или пайдалъ прекосутра изићи ће манифестъ кои ће свима поданицима обявити да е миръ заключенъ.\*)

Царь ће се до кои данъ изь Финландіе вратити, према да званично ніе ништа јошть о томе явлено. Найновія извѣстія „Инвалида“ о путованю царевомь являю, да е царь са братомь своимь В. княземь Константиномь 15. Марта у Або быо, гди се врло мало бавіо, ерь чимь е тамо стануюћу войску прегледао, предузео е путь у Петроградъ. Царь се мало у Финландіи бавіо, али онъ е найвише стога тамо быо, да бы се лично о станю войске и утврѣненю Финландіе уверіо, и млога наименована а и благодарность, кою е Нѣгово Величество царь великомь адмиралу В. князу Константину, и главнолю заповеднику финландске войске генералу Бергу I. изразио, сведочи, да е Нѣгово Величество царь сасвимь задоволянъ резултатомь свога путованя.

### Ф Р А Н Ц У С К А.

Изъ Париза являю „Ле нору“, да ће ратификація уговора мира по свой прилицы већь 8. Априла у Паризу свршити се.

Изъ Париза пишу „Таймсу“ слѣдујуће: Царь прима руске пуномоћнике врло одлично, и najveће свое вниманіе на њи обраћа, а они су како кои дань све искрени према њму и налазе неке особитоности кодь њга, коима се диве. Кадь е графъ Орловъ у Паризъ пошао, добыо е налогъ одь свога цара, да се тако влада и показуе, како ће благоволенъ и милость цара Наполеона себи придобити. Царь е врло велико упечатаћь на гро-

\*) Већь е изнашо, и мы га саобштанамо читателѣма нашимь на последной страни овога листа.

Орлова учинио, кадъ е овай првый путь кодъ нѣга быо. Овай великій дипломатъ писао е своѣмъ двору, и признао е оно велико мѣнѣе нѣгово о цару Наполеону а такође и многима другима лицама. Онъ е быо положенъмъ Наполеона тронуть и говоріо е, да е нѣговъ блаженопочившій царь имао среѣу цара Наполеона познавати, онъ се небы стъ таковимъ човекомъ у бой упуштао. Я несумнямъ о томе, да нису грофъ Орловъ и баронъ Бруновъ найвеће похвале о цару Наполеону писали, кадъ е онъ на нѣя тако велико упечатлѣнъ учинио. Графъ Орловъ седіо е сву ноѣ обученъ, и чекао да му яве да е царица родила, па да иде цару честитати. Па быо е онъ башъ и првый, кон е рано уутру цару, првороѣеногъ сына и наслѣдника честитао, и комплименты нѣгови при честитанію удивили су све веште дворяне царске.

Парижъ 23. Марта. Принцъ Лукианъ Бонапарта отишао е у Лондонъ, а Персинъ посланикъ французскій при лондонскомъ двору дошао е овде.

Прайскій посланикъ дао е балъ, на комъ су сви пуномоћници, Персинъ и сви остали посланицы были. Принцеза Маттида отворила е балъ са принцомъ Райскимъ, ко е у Паризу.

Царица ће се сутра, ако лепо време буде првый путь одъ пороѣая по вароши возати.

Као што „Патри“ говори, грофъ Орловъ поставлѣнъ е за изванредногъ посланика рускогъ у Паризу.“ Мисли се, вели „Патри“ да е овай дипломатъ добыо налогъ цару Наполеону, ступанъ цара Александра II. на престолъ рускій, званично объявити, кое объявленъ быће у найвећемъ торжеству. Мисли се да ће грофъ Орловъ у Паризу остати до крунисаня рускога цара, кон ће после крунисаня у Француску доћи. Као што дописатель „Монитера де ла флотъ“ явля, у Кронштату се спрема већь една ескадра, на којой ће царъ рускій са своимъ братомъ у Маю месецу у Паризъ доћи.

## ПОЛИТИЧНЫЙ ПРЕГЛЕДЪ.

Енглески листови труде се доказати, да ће врло тешко быти саюзнымъ войскама, да се за кратко време повуку изъ Турске и да се огромна и безбройна количина ратногъ матеріяла, као: чебана и свакогъ рода рана, кою су Енглези нагомилали у Турской, одаде врати; даль вели „Таймсъ“, у своемъ нижеслѣдующемъ чланку, да се на парискимъ конференціама нису могли разправити сви заплеты у турскомъ царству, особито што се тиче тесны одношая измеѣу западныи сила и Порте. — Реченый „Таймс-овъ“, чланакъ, гласи овако:

„Неподлежи никаквой сумњи више, да су при заключенію париски конференціа іошъ многа пытаня у смотренію Турске, нѣногъ унутрашнѣгъ положая и нѣны одношая према своимъ *dossadantily* союзницама остала неразправлѣна и нерѣшена.

Потврѣуе се, и то по свой прилицы съ пунымъ основомъ и правомъ, да е іошъ прошлогъ месеца планъ, по коме бы се оба подунавска княжества сполна и добыла наслѣдственный престолъ, имао врло много бранителя и приврженника, а да е реченый планъ, премда су га пуномоћници одма одбацили, ипакъ сасвимъ озбыльно предложень быо као едно одъ оны пытаня, коя париске конференціе рѣшити имаю. Ово е пытанъ іошъ сасвимъ

нерѣшено, и по начелама меѣународногъ права има Султанъ неограничено или поне не сасвимъ очевно определено право на целу область и жительство оба речена княжества. Овай е рать све преѣшанъ уговоре Порте съ Русіомъ уништио. Неки одъ овы уговора утврдили су и опредѣлили положай подунавски княжества. Сизеренство (врховно господарство) портино, влада князева, кои су у последнѣ време на седамъ година бирани, покровительство руско, и ограничаванъ Турске у смотренію улазке турске войске у речене землѣ, све су то поменути уговори опредѣлили и утврдили, уговори, кои се започиню у прошломе веку и допиру до год. 1812-е, 1829-е и 1840.

Све дакле, што е пре важно, поништио е овай рать, тако, да мы садъ слободно реѣи и заключити можемо, да е Султанъ садъ, кадъ су сви речени уговори оборени, наново ступіо у своя преѣшаня безусловна права. Но ово пытанъ мора мудрость европски правительства найпре добро претрести па онда текъ рѣшити.

А и станъ и положай христіански поданика у Турской претресанъ е на конференціама парискимъ, и у то пытанію Турска се исто тако упорна и стална показывала, као годъ у смотренію подунавски княжества, и съ равнымъ успѣхомъ. Она е зактевала, да се Султанскій Хат-хумаюмъ нестави меѣу точке уговора, нити да уговараюће силе за нѣга гарантираю, и Падиша ніе радъ никомъ на свету быти одговоранъ за извршенъ едногъ фермана, о коме ће му може быти нѣгово свештенство реѣи, да е противанъ воли божіой.

Западне силе имаю іошъ много и труднога посла. Све оно што одъ почетка овогъ века спада у источно пытанъ, све то мораю оне расправити.

До душе и рать е имао свое резултате. Битва кодъ Инкермана и освоенъ малаковске куле извоевало намъ е слободу црвога мора и разправу руске границе у Бесарабіи. Али све, што дублѣ лежи и што зактева дубоко посматранъ и испытыванъ државника, све е то нерѣшено іошъ остало. Светъ ће болъ умети сватити незгоде, съ коима се дипломаты имаю борити, и кое они уклонити мораю, кадъ дозна, да саюзне войске мораю одма изъ истока куѣи вратити се, и да у турскомъ царству никаква страна войска ни подъ каквымъ видомъ и изговоромъ становати не сме. Чимъ се уговоръ мира ратифицира, одма ће саюзна войска свое саданъ позиціе у Турской оставити. Француска войска враѣаће се, као што се чуе, куѣи у оделенама по 10 000 момака. А и енглеска ће войска заедно са страномъ легиомъ у найвећой хитныи отиѣи съ Крыма и изъ Шкутара, и то на читавой флоти прелазны пароброда. Заповестъ ради повратка сардинске войске већь е издата, и найпосле отиѣиће и аустрійска войска изъ Влашке и Молдавіе.

Бавлѣнъ западныи сила и нѣюве войске на истоку естъ дакле таково пытанъ, кое се за неколико само мѣсеціи рѣшити има. Такавъ рать као што е овай садъ окончаный, морао е наравно произвести и повуѣи са собомъ припреманъ и нагомиланъ грдне количине ратногъ матеріяла сваке струке. Говори се, да се енглеска войска за читаву годину дана снабдѣла съ раномъ и другимъ нужнымъ потребама. Ратный матеріялъ морао се у одной землѣ, као што е Турска, за подуже време напредъ набавити, особито за такву страшну войну, како-

О Г Л А С И

(2—3) По надлежномъ одобреню видне власти, градиће се овде у Шабцу наступаюћегъ лета зданіе двобойно за Основна Училишта ове обштине одъ тврдогъ матеріала. За грађењ овога зданія држаће се 20. дана месеца Априла тек. год. на месту јавна лицитација; на којој ће се по положенимъ условіама, зидарскомъ майстору савъ зидарскій и тесачкій посао безъ матеріала, кои є предрачунатъ на 4939 фор. и 7: кр. и ономе уступити, кои се одъ ове цене најевтиніи покаже; тишлеру или бравару пакъ, сви остали послови уједно, такође подъ најевтиніомъ ценомъ одъ предрачунате суме у 4141 фор. и 2 кр. съ матеріаломъ предати. Зато се дакле сви майстори зидарски и тесачки, тишлерски и браварски, кои на овој грађевини по гореченомъ послове предузети желе, позиваю да у нареченый данъ на лицитацию дођу, и са ообомъ поредъ познате њіове способности и 10 одъ 100 процента кауцие, пре лицитацие за сигурность положити се имаюће, или, сигурно емство, понесу, када ће како планове и предрачунъ тако и остала условія ове грађевине тичућа се, сазнати моћи; а међутимъ такова се и одъ садъ свакиј данъ у канцеларији Началничества Окр. Шабач. разматрати даю. —  
№ 22. 15. Марта 1856. у Шабцу.

(2—3) По гласу рѣшенія ово-окружногъ Суда одъ 2. тек. месеца № 1898. Началничеству овоме на конаць надлежногъ извршена соопштеногъ, има се половина меане на маломъ Дубокомъ, овога окружіа постоећа, као и по одъ пола дана ораће земљ исподъ меане лежеће у 5600 гр. чарш. и пола земљ одъ едне мотике више меане у брду у 20. гр. чарш. преценѣне и све маси поч. Владимира Смилковића быв. изъ Шабца, принадлежеће, средствомъ јавне и трократно држати се имаюће на лицу места лицитацие, за рачунъ исплате дугова поч. Владимира продати. Чег ради Началничество ово-окружно настојећимъ свакомъ, комъ бы нужно было знати, объявлюе, да ћеду се гореименована непокретна добра 9. 10. и 11. наступаюћегъ месеца Априла тек. год. лицитандо на маломъ Дубокомъ као лицу места продавати и трећій и последній данъ лицитацие по-

сле подне у 4 сата по европ. ономе лицитанду теслимити, кои највише готови новаца за у речи стоећа добра дати обећа.

На овимъ непокретнимъ добрама постое интабулацие:

- I. Проке Баића тргов. изъ Шабца за - - - 1249 цванц.
  - II. Ђире Милосављвића изъ Прова за - - - 20½ ф. дрва
  - III. Милана Смилковића изъ Шабца за - - - 3363 гр. чар.
  - IV. Мияила Игњатовића изъ Н. Села за - - - 182 гр. чар.
- Имъ канцел. Началн. Окр. Шабач. № 1223. 12. Марта 1856. у Шабцу.

Стецишта се отвараю:

При Суду Окр. Крагуевачкогъ надъ целимъ иманѣмъ пок. Радоя Бранковића и његовогъ сѣумашедшегъ брата Јанка, изъ Грабовца, до 9. Априла.

Продавање се на Лицитаціи;

- 1. У Београду: 27. 28. и 30. Априла 4. 5. 7. 8. 9. и 10. Мая непокретна добра маси пок. Косте Стефановића, быв. Практиканта Княж. Канц. Добра ова састое се изъ едногъ плаца у главномъ сокаку, водећемъ одъ Калимегдана къ пјаци великой; едногъ плаца съ кућомъ у сокаку кодъ сава-чесме, и едне баште постоеће на Кајабурми.
- 2. У Бурјанској малой Пожаревачкој: 4. 5. и 6. Априла, добра Пере Бранковића.

ДЕВОЙЧИЦА

како треба да се изобрази преводъ съ немачкогъ.

Ова ће се књига печатати; быће 15. табака велика и коштуе 30 кр. ср. или 6 гроша чар. Пренумерација трае до конца Априла месеца ове године. Имена предуписника нека се пошлю или у Дубровникъ на издателя съ нефранкиранимъ писмомъ, или на Г. Валожиха књигопродавца у Београдъ.

У Дубровнику 28. Фебр. 1856.

Георгије Николаевић

(1—3) Протопресвѣтеръ.

(1—3) Еданъ плаць сниже баште г. Митриполита, кои є са 200 комада разного и најодабраниегъ воћа засађењ, на коме една кућа одъ слабогъ матеріала и една чесма съ врло јакомъ водомъ постои; којі є Октобра месеца г. Платонъ Симоновић быв. Ин-

спекторъ школа купіо; но збогъ политичны обстоятелства ніе куповину ову удѣйствовати могао, продае се наново изъ слободне руке; кои бы желіо истый купити нека се до 20. Априла погодбе ради изноли обратити Милошу Стојановићу Сапувцин.

У великомъ зданію кн. Михаила, кодъ „Елена“, на највишемъ спрату, управо надъ еленомъ, има за издаванѣ подъ кирию о Ђурђеву-дну, три собе са куйномъ и шпайзомъ. Ко има волю узети, нека се погодбе ради пријви

Антонию Радивовићу надзирателю до бара.

У кући г. Алексе Симића на Сави остае еданъ празанъ дућанъ одъ идучегъ Ђурђева-дна; кои бы га имао волю подъ кирию узети, нека се ради погодбе пријви у кући г. Алексе Симића. (2—3)

(2—3) Подписаный имаюћи овде свою собствену ледерницу, коя врло на згодномъ месту край воде у Савамалы лежи, а къ томе и алата и своіо потреба за 20 момака имаде, — жели исту ледерницу подъ аренду дати; зато свакогъ. кои бы ю као такову добро снабдѣвену подъ кирию узети желіо, овимъ позива, да му се погодбе ради пријвити изволи. Условія ће быти повольна. Исто тако и продао бы є изъ слободне руке, ако бы іой се муштерія появила.

М. Даниловићъ.  
Княж. Аџут.

Долеподписаный обзнаюемо сви-ма купцима као беографанима тако и у внутрености Србіе, а тако и онима кои по вашарима у Турској еспапъ Шамскій изъ друге руке узимаю, да такви еспапъ могу кодъ насъ добити, ербо смо изъ мѣста Шамски еспапъ као *китабіе, шалалаце кутіе* и т. д. донели, што се у фабрикама Дамаску у Азиі израђуе, и унапредакъ ћемо непрестано доносити. — Зато свакогъ купца учтиво позивамо, кои има волю узети таковога еспапа како на квантумъ тако и на комадъ, и то најевтиніомъ ценомъ.

У Београду 22. Марта 1856.

(2—3) Браћа Михайловићи Боди.

ва е предстојала овогь лета ратујућимь силама. Мы (т. е. Енглези) имамо садъ у Турской безбројно число касарна, арова, шатора и даншара. Па и само оно, што ћемо мы по нужди морати оставити у нашемь стану, быће богатыи пльнѣ за оне Русе, кои ће први заузети досаданѣ позиціе енглеске. Сва су турска пристаништа пуна енглески лађа, и сва трговачка здања и магазини испунѣни су енглескомь робомь, која е опредѣлена за потребе енглеске войске. Могло бы се дакле съ известношчу предсказати, да ће и повелика часть 1857-е године протѣћи, докь се и последний енглескій войникъ и последняя кумбара навезе у Дарданелима на море за повратакъ кући. Но небы ни нужно было, да се тако башъ хита. Догодъ аустрійска войска стануе у подунавскимь княжествима, донде бы баръ пожелательно было, да се и Француска и енглеска войска съ Боспора не креће. Мы смо были први и найревностнии саюзници турски, и зато е како наша дужность, тако и наше право, да наше позиціе донде одржимо, догодъ се последний странъ войникъ съ турске землѣ не уклони.

„Ле нору“ пишу изъ Париза слѣдујоће: „Кадъ се у последной конференціалнои сѣдници повела была рѣчь о повлаченю стране войске съ турске землѣ, и кадъ су пуномошници западни хтели доказати, да ће за преношай толикогь у Криму и у Турской нагомиланогь матеріала подуже време требати, онда е грофъ Орловъ смѣшеи се учиню слѣдујоћу примѣтбу: Саюзници су сами показали, съ каквомь су лакобомь и брзиномь они свой ратный матеріалъ довлачили, тако да се слободно и по сабдственности узети може, да ћеду се они (саюзници) и при повлаченю свое войске и одвлаченю свога матеріала исто тако вѣшти и брзи показати“

Францускій листъ „Пей“ узима данасъ здравину грофа Валевскогь: „Овай ће миръ трајати и сталанъ быти, ербо е онъ честанъ за све уговараюће стране,“ за тему едногь подужегь, чланка, у комь између осталогь стои и слѣдујоће:

„Ако буди какавъ уговоръ мира интересе или народно чувство и полюсь побѣђеногь яко понизи, онда ту свакадъ заостае нека мржња и освета, која ће пре или после у згодно време букнути. Но паризкій уговоръ мира нема ни за одну силу овай понижаваюћий значай; овай миръ подиже све а не понижава никога; зато ће онъ и быти сталнии и дуготрајнии, него сва подобна досаданя дипломатска акта. Овай е миръ окончачо еданъ рать, у коме су све ратујоће силе свою снагу на видикъ изнеле и посведочиле, и у коме су се оне узаямно почитовати научиле. Война на Дунаву и обсада Силистріе повратила е Турцѣма нѣиову стару войничку славу. Руска е войска при обрани Крима показала неизцрпиму ячину своей средства, стратегичный даръ и такву енергію у odporу, какову нѣ нико кодъ Руса предпоставляю. Русія е до душе изгубила Севастополь, али такавъ губитакъ могао бы се назвати правымь триумфомь, еръ они даю народной застави сѣйность, кою почитанѣ и признанѣ побѣдителя јошть већма умложава. О французской и енглеской войсцы пакъ нѣ нужно ништа ни говорити.

Но јошть е честнии паризкій уговоръ мира за све уговараюће силе съ гледоточке нѣины матеріалны и моралны интереса. Русія овимь миромь губи само опасну и заплетену политику, која бы јой пре или после страшну несрећу навукла; Русія добыла нову силу, будућность свѣже величине и безграничногь напредка. Царъ рускій,

одрекавши се ове политике и радеи сходно нашемь времену и эпохи долази съ пунымь правомь у редъ оны владателя, кои се называю добротворима свога народа и отечества; нѣга на овай миръ нѣ принудила сила оружія, него единственно ясно увиђанѣ правы интереса Русіе.

За остале пакъ силе главный е добыгакъ утврђеиъ европске равнотеже и обезбеђеиъ будућности. Турска се нема ничегь више бојати, и она ће быти скоро уведена у кругъ найобразовании европски земала. Аустрія добыла слободну пловидбу на Дунаву, добыла већий упливъ на државе немачкогь саюза и одржава свой ауторитетъ (важность) кодъ славенски народа. Нѣмачка е одъ рускогь притиска ослобођена. Сардинія ће одсадъ лакше рѣшавати иностраня питаня, која су озбыльниѣ природе; будућность Шведске обезбеђена е и заключѣна одъ Русіе. Што се пакъ тиче Француске и Енглеске, — оне нису ништа за себе ни зактевале; но сасвимъ е ясно, да е овай рать западнымь силама дао велику надвагу надъ свимь остальымь образованымь народима; но найвећа слава припада Француской и нѣломе цару, и наша народна честь може се тиме доиста дичити и поносити.

Неки су листови говорили, да е Прайска пуштена да се подише само на еданъ додатакъ главнога уговора; но садъ се изъ поузданогь извора као извѣстно явити може, да е Прайска скупа сва акта као и остале уговараюће силе подписала.

## ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕПЕШЕ.

Изъ Беча телеграфираю „Ле нору“ подъ 24. Марта слѣдујоће: „Аустрійска посадна войска у подунавскимь княжествима, скоро ће оданде отићи. Повлаченѣ речене войске већ е започето.

У Паризу. 28. Марта. „Конституціонелу“ являю изъ Беча слѣдујоће: Ратификація уговора мира одъ стране Аустриѣ очекуе се у Паризу 6. Априла. — Царско-аустрійскій министеръ иностраня дѣла, грофъ Буоль намѣрава отићи изъ Париза 8. Априла; — ова депеша явля далѣ: да паризске конференціе нису претресале питаня о Италиі.

У Цариграду 22. Марта. — Саюзне войске спремаю се да се што пре съ Крима повуку; а исто ће се тако и турска войска изъ Мингрелиѣ натрагъ повући. Трговачкимь лађама дозвољно е, да подъ заставомь рускомь изиђу изъ руски, до садъ блокованы (обсађены) пристаништа.

— Князь Калимахи отићи ће што пре на свое опредѣленѣ као посланикъ турскій при Аустрійскомь двору у Бечъ.

Паризъ 25. Марта. Мониторъ явля, да е блокада дигнута и да никаква неприятелиства на мору више нема. Гласъ о извозу ране изъ Русіе овде е већ познатъ.

Римъ. 22. Марта. Кардиналь Патрици, кои ће место папе у Паризъ ићи да царици французкогь крсти, спрема се за путь. Онъ ће понети царицы Евгениі ову ружу одъ папе опредѣлену. — Генераль Алуво де Монтрель генераль французске посадне войске у Риму, спрема обиталиште за одну нову бригаду, која ће у Римъ доћи.



### Машоестъ

цара рускогъ, Александра II.

о коме смо на страни 212 подъ Русіомъ споменули.

„По божіой милости Мы Александеръ II., царъ и самодержаць сверускій, краљ польскій и т. д., являмо свакоме:

Упорный кровавый рать, кои в Европу скоро три године узнемиравао, свршенъ в. Ние га Русія заметнула; іошть пре него што не се онъ заочети, Нашъ у Бога почиваюћій незаборавльный Отаць свечано в изявию свима своимъ вернымъ поданицима и свима странымъ силама, да жели само то, да се више неугнѣтаваю Наши єдновѣрци на истоку. Немаюћи никакве себичне намере, Онъ ние могао очекивати, да не Нѣгова правична захтевана повући за собомъ ратне патнѣ; а будући в са болеймъ чувствомъ сматрао те патнѣ, то као Христіанинъ и као нѣжанъ отаць народима, Богомъ поверенимъ Му, непрестано се изяснявао да в готовъ на миръ. Али преговори, кои су не давно пре нѣговогъ конца поведени о условіама за тай миръ, кои в за све єднако нуж данъ, нису имали успѣха.

Силе, кое су противъ Насъ звключиле неприятельскій саюзъ, за време преговора не само нису престале оружати се, него су се іошть већма оружале; рать в даљъ воєнъ, и Мы смо га водили, тврдо уздаюћи се у милость Свевышнѣга, тврдо уздаюћи се у Наши любезны поданика ревность, коя се негда поколебати. Они су оправдали Наша очекиваня. У ово тешко време кушаня, као и увекъ, Наше су се храбре войске, а тако и сви редови рускога народа показали достойни свога великогъ опредѣленя. У свему Нашемъ царству, одъ обала источногъ океана па до црнога и балтискогъ мора, владала в мисао и отважность та, да се нештеди ни животь ни иманѣ, већъ да се испуни дужность и одбрани отечество. Земљодѣлци, кои текъ што су оставили плугъ и обдѣлаване ниве, понтали су наоружати се за свету борбу, небоѣни се и прегореваюћи себе саме, као да су извикнути борци.

Нова саяна дѣла храбрости прославила су ово последнѣ време Наше распре са силнымъ противницама. Неприятель в узбиєнъ одъ обала сибири и белога мора, а тако и одъ бедема сваборшки; а юначку крозь 11 месецій обрану южны севастопольски утврѣеня, подигнуты на очи обсадникове и за време пуцаня нѣговогъ, споминяће и найдалѣ потомство. У Азіи, после славны побѣда у оба двема предидућимъ войнама, морао Намъ се предати Карсъ са своіомъ великомъ, скоро своимъ мало-азіятскомъ войскомъ,

и найболя турска войска, коя му в ишла у помоћ, морала се повући. Међутимъ в промисао божій, по своме непостижномъ, али увекъ спасоносномъ суду, дао догађай, кои в жельно изгледао іошть Нашъ прелюбезный Отаць, а и Мы сами, а съ Нама єднодушно и сва Русія, — догађай, кои в быо прва цѣль рату.

Будућа судбина и права свою Христіана на истоку осигурана су. Султанъ ій светчано признає, и збогъ тога поступка правичности ступа османско царство у общту сvezу европски држава. Руси! Ваши трудови и Ваше жертве нису были узалудъ. Великій посао свршенъ в, на макаръ и другимъ путовима непредвиђенимъ, и Мы садъ можемо са спокойномъ савести учинити край тымъ жертвама и усиляваню, повраћаюћи Нашемъ драгомъ отечеству драгоценый миръ. Да бы ускорили заключенѣ условіа о миру, и да бы и за у напредакъ уклонили и самъ помисао ма на каву нашу намеру изъ славолюбивости и ради осваяня, Мы смо пристали да се одреде неколико особиты мера противъ сукоба наши убойны лађа са турскимъ лађама на црномъ мору, а тако и да се повуче нова граница у южной, Дунаву найближой части Бесарабіє.

То попуштанѣ ние велико, кадъ се сравни са теретима наставльногъ рата, а и са користима, кое повратакъ мира обећава царству, кое Намъ в Богомъ поверено. Па нека се те користи Нашимъ и свою Наши верны поданика саєдинѣнимъ трудомъ постигну подпуно!

Помоћу промисла божіегъ, кои в Русію увекъ благосилао, да іой се утврди и усаврши унутрашній напредакъ; правичность и благость да влада у нѣнымъ судовима, и да се са новымъ силомъ развіє тежня за просветомъ и свакимъ полезнымъ радомъ, и да се свакій у заштити закона, кои су справъ свакога єднако праги и свакога єднако закляню, у миру обрадує плоду свога безбрижногъ посла!

Найпосле — што в наша прва и найживля желя — да светлость спасаваюће вере, просвећаюћи духъ и крепећи срце, све болѣ чува и подномаже друштвену нравственность, то найпозданіє ємство за поредакъ и срећу!

Дано у Петербургу 19. Марта, године одъ Христова роѣеня иляду осамъ стотина педесетъ пете, а Нашегъ владаня друге.

Оригиналъ в своеручно подписанъ Нѣговимъ царскимъ Величествомъ:

Александръ.”